

GALLO-ROMEINS MUSEUM

Een bestelwagen tussen Romeinse tempels en zuilen. Een Pompei-villa met brandblusser tegen die frescomuur. Een fastfoodkraam voor het Colosseum. **De Oostenrijkse fotograaf Alfred Seiland legt vast hoe de bouwkundige erfenis van de Romeinen er nu bijligt.** In een tijdelijke tentoonstelling toont het Gallo-Romeins Museum in Tongeren vanaf volgende zaterdag de huidige staat van het Romeinse Rijk.

Imperium Romanum mag u gerust het levenswerk van Seiland (70) noemen. Vijftien jaar al fotografeert de Oostenrijkse topfotograaf wat visueel nog overblijft van het Romeinse Rijk. Wie zou dat nog herhalen? Zegt hij zelf ook: "In Tongeren zullen jullie foto's zien uit 41 landen. Ik ben er bijna. Nog een vijftal te gaan. Dit moet ik echt wel helemaal afmaken. Zodat het geen zin meer heeft dat een ander het overdoet om het Romeinse Rijk vast te leggen met eigentijdse fotografie."

→ De tijdelijke tentoonstelling 'Imperium Romanum - Het Romeinse Rijk door de lens van Alfred Seiland' loopt in het Gallo-Romeins Museum van 4 juni 2022 tot 15 januari 2023.

CINECITTÀ

Bestelwagen verloren tussen zuilen en beelden

Zijn odyssee van nu goed vijftien jaar begint met een opdracht voor het *New York Times Magazine*. "HBO was, samen met de BBC en de RAI, bezig met de productie van de tweede serie van *Rome*. Op dat moment de duurste tv-serie ooit. Om de start van het nieuwe seizoen te promoten, kreeg ik in 2006 de opdracht een fotoreportage te maken van de productie ervan in Cinecittà, die grote Romeinse filmstudio. Zeer uitzonderlijk. Normaal lukt zo iets nooit. De coulissen van *Rome* waren fascinerend. Zo goed gemaakt dat je op een zuil moest kloppen om te weten dat het geen marmer was, maar polyester. Al snel heb ik toen beslist enkel de coulissen te fotograferen, niet de camera's, niet de crew, niet de acteurs. En zo zie je dat nachtelijk beeld van een *Forum Romanum* met tempels en zuilen en beelden waar dan pardoos een bestelwagen in verloren staat. Voor die ene reportage in het *New York Times Magazine* heeft het achteraf storm gelopen. In alle hoeken van de wereld wilden ze die foto's publiceren. Toen kwam het idee: *Wat als ik het hele Romeinse Rijk vastleg zoals het er nu bijligt?*"

VIA FIAMINA

Einde van de heirbaan ligt op het strand van Rimini

In Rimini wilde Seiland het eindpunt vastleggen van de *Via Fiamina*, een voor Rome belangrijke heirbaan. "Ik zoek op voorhand mijn beeld uit. Dan pas maak ik het. Een groot verschil met vele amateurfotografen. Die maken honderd gelijkaardige beelden en kiezen dan wat hen het beste uitkomt. Maar als je je concentreert op het beeld zoals je het wil, maak je het meteen juist. Bovendien wil ik dat mijn foto toont wat het oog ziet. Dus geen groothoek, zoom of focus. Alles moet even scherp zijn. Zoals het oog het ziet. Alsof je er zelf voor staat. Zo heb ik in Rimini een dag rondgelopen op de dijk en vond ik een bepaalde kamer in dat bepaalde hotel dat het beste uitzicht bood. Het is een nachtopname geworden. Drie kwartier heeft die opname geduurd. Een strand met allemaal verlaten strandstoelen. "Net een Romeins legioen", zie iemand me. Iets waar ik eerst niet aan gedacht heb. Maar het is het wel fantastisch dat mensen er zelf betekenis aan geven. Wie goed kijkt, ziet op de achtergrond overigens een verliedde koppeltje, vlak bij de branding. Dat is nu het einde van de roemrijke *Via Fiamina*."

UMM QAIS

Picknicken in de oudheid

Intussen is hij in 41 landen geweest. Op één had hij niet gerekend: Iran, het toenmalige Perzië. "Door research ben ik te weten gekomen dat na de catastrofale slag bij het huidige Edessa - nu Turkije, toen Perzië - de Perzische koning Shapur 70.000 legioensoldaten én twee keizers gevangen nam en naar Perzië voerde. Daar moesten de Romeinen als slaven bruggen en infrastructuur bouwen. Zelfs een stad. Tot hun eigen gevangenis toe. Dus al is Iran nooit Romeins geweest, er staan wel Romeinse bouwwerken." Voor Seiland zijn de interessantste Romeinse sites die waar antieke en moderne tijd als vanzelf in elkaar overgaan. Zoals die Jupitertempel in Damascus als parkeerplaats. "Plekken waar het leven gewoon verder gaat. En waar je niet in een of ander archeologisch park bent. Zoals ook Umm Qais in Jordanië. Waar de mensen gewoon picknicken tussen de zuilen. Voor het erfgoed misschien gevaarlijker, maar fotografisch een paradijs. Daar hebben ze nog een connectie met hun oudheid. Ze moeten het niet bezoeken, ze moeten er niet voor betalen, ze zijn er."

PALMYRA

Foto van net voor verwoesting door IS

Lang niet alle landen uit dat reusachtige Romeinse Rijk zijn makkelijk te bestemmen. "Syrië heb ik bijvoorbeeld wel al kunnen doen. Nog wel in 2011. Net op tijd, net het jaar dat daar de burgeroorlog uitbrak. Zo heb ik Palmyra, voor mij niet zo'n Romeins icoon als Rome, godzijdank nog kunnen vastleggen voor IS het gedeeltelijk verwoest heeft. Wellicht is dat een beeld met op de achtergrond de middeleeuwse burch en de grote antenne op de heuvels nu niet meer te maken. Toch niet zo. Libië met zijn belangrijk Romeins erfgoed moet ik bijvoorbeeld wel nog doen. Net als de Krim, Saoedi-Arabië, Irak en Jemen. Ik geef me nog drie jaar om dit af te werken. Maximaal."

TONGEREN

Noodopgraving lokt nieuwsgierig koppel

En Tongeren, vraagt u zich af. "Ik was al in Tongeren geweest waar ik de Romeinse Muur al had gefotografeerd. Speciaal voor deze expo heb ik zes nieuwe beelden gemaakt. Ik ben benieuwd naar de reactie van de Tongenaars als hij de tentoonstelling zal bezoeken. Ik wilde een noodopgraving in het centrum, vlak bij het museum, fotograferen. Iets waarvoor je niet vaak de kans krijgt. Een vriendelijk koppel sprak mij aan. Wat ik deed en si en la. Ze vertelden me dat ze trouw elke tentoonstelling van het Gallo-Romeins Museum bezochten. "En dus ook de uwe", zei de man. Toen ze weggingen, stak hij nieuwsgierig toch even zijn hoofd tussen het doek en de omheining rond die noodopgraving. En kijk, ik had mijn beeld." (glimlacht)

"Ik wil tweeduizend jaar in één beeld samenvatten"

Jan Bex

COLOSSEUM

Hotdogs en pizza's voor hongerige toeristen

Seiland gaat niet te werk zoals u en ik als hij op een Romeinse site staat. "Mijn visie, mijn filosofie, vind ik uiteindelijk belangrijker dat het monument. Neem nu het Colosseum. Een monument dat ik sowieso moest fotograferen, maar ook een monument dat al miljoenen keren is gefotografeerd. Uiteraard heb ik intussen voor het Colosseum gestaan. Maar ik wilde geen beeld dat lijkt op wat al bestaat. Zoals vaak loop ik dan rond. Bekijk de omgeving. Neem wat afstand. Zoek een interessant beeld. En toen zag ik die hotdog- en pizzatent. Met *La storia di Roma* in koeken van letters erop. 'De geschiedenis van Rome'. Op de voorgrond zie je die celtent, op de achtergrond het Colosseum. Zo toon ik ook de nieuwe tijd, de tijd van het toerisme, onze tijd. Ik wil de oude tijd met de nieuwe tijd confronteren. Zodat ik als het ware tweeduizend jaar in één beeld kan samenvatten. Net dat is mijn principe in *Imperium Romanum*. De meeste fotografen zouden die kraam weglaten omdat het stoort. Maar ik neem die kraam er juist wel bij. Het voegt iets toe. En die *Storia di Roma* was gewoon onweersaanbaar." (glimlacht)